

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλούταρχος, *Περί Αλεξάνδρου τύχης και ἀρετῆς*, 6, 329 A-D

A1.

α.

1-Α: Καὶ μὴν ἢ πολὺ θαυματομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἵρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους,

2-Σ: εἷς δὲ βίος ἦ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν

3-Α: Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ,

4-Σ: πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἠγεῖσθαι πάντας

5-Σ: τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μηδὲ πέλτη μηδ' ἀκινάκη μηδὲ κἀνδύδι διορίζειν

B1.

Ο Ζήνων ο Στωικός περιγράφει την ιδανική πολιτεία στην οποία οι πολίτες, ενωμένοι σε ένα σχηματισμό συμπολιτών, ζουν με κοινούς νόμους, ίδιο τρόπο ζωής και με κοινή τάξη πραγμάτων. Ευρύτερα, ο Ζήνων με τη φιλοσοφία του φέρνει νέα ήθη, απορρίπτει την εγκύκλιο παιδεία, τα δημόσια κτήρια (ναούς, δικαστήρια, γυμναστήρια), το νόμισμα και τους γάμους, ενώ προτείνει μεταξύ άλλων κοινοκτημοσύνη των γυναικών και κοινά ρούχα για άνδρες και γυναίκες ανεξαρτήτως φύλου. Στην ουσία πρόκειται για μία ριζοσπαστική αποβολή των δημοσίων θεσμών, καθώς καταργούνται οι θεμελιώδεις κοινωνικοί και οικονομικοί θεσμοί του ελληνικού κόσμου. Συγκεκριμένα, ο ιδρυτής της Στοάς διαπιστώνει ότι η πόλη-κράτος λειτουργεί ως κέντρο διαρκούς ανταγωνισμού εξ αιτίας λανθασμένων διακρίσεων και σχέσεων υποταγής μεταξύ των ανθρώπων, οι οποίες πιθανόν να οδηγήσουν σε λανθασμένες κρίσεις, πάθη, κακία και φαυλότητα. Η Πολιτεία του, επομένως, είναι μία κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας. Η βασική θέση του Ζήωνα είναι: να μη νιώθουμε τους εαυτούς μας ως κατοίκους ξεχωριστών πόλεων ή δήμων, οι οποίοι ακολουθούν τους ιδιαίτερους κανόνες δικαίου που έχουν θεσπιστεί σε καθεμία πόλη ή σε κάθε δήμο χωριστά, αλλά προτείνει να θεωρούμε πως όλοι οι άνθρωποι είναι συνδημότες και συμπολίτες, να επικρατεί ένας κοινός τρόπος ζωής (εἷς βίος), δηλαδή με αξίες, ήθη, έθιμα κτλ. κοινά για όλους, να

υπάρχει μία ενιαία τάξη (*εἷς κόσμος*), δηλαδή ένας κοινός τρόπος οργάνωσης ως αποτέλεσμα ενός κοινού νόμου που εξασφαλίζει την ευνομία, την αρμονία και την ομόνοια μεταξύ των ανθρώπων. Το ιδανικό κράτος, λοιπόν, δεν αναγνωρίζει τους φραγμούς της εθνικότητας ή του ιστορικού κράτους. Περιλαμβάνει μία ιδανική παγκόσμια αυτοκρατορία, με όλους τους ανθρώπους, χωρίς να υφίστανται φυλετικές, θρησκευτικές, νομικές, πολιτικές και πολιτισμικές διακρίσεις μεταξύ τους. Ακόμη, δεν υπάρχει η διάκριση των πολιτών της πόλης σε ελεύθερους και δούλους, επειδή η κοινωνία της είναι ενιαία με την δική τους εκούσια συναίνεση. Πρέπει, όμως, να διευκρινιστεί ότι αυτή η κοσμική αυτοκρατορία δεν νοείται ως πολιτική δύναμη, αλλά κυρίως ως πνευματική ενότητα γνώσης και βούλησης, η οποία περιοριζόταν εκ των πραγμάτων μόνο στους σοφούς.

Ο Στωικός Ζήνων κάνει τη δική του, εναλλακτική, πολιτική πρόταση για την ιδανική πολιτεία, στο πλαίσιο όμως μιας εποχής που αλλάζει. Η πολιτεία του είναι σύλληψη που αποτυπώνει και εξυπηρετεί τις νέες συνθήκες που δημιουργήθηκαν μετά τις κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου στην Ανατολή. Η *πόλις-κράτος* αντικαταστάθηκε σε μεγάλο βαθμό από ένα οικουμενικό κράτος, όπου αλλοεθνείς ζούσαν με κοινούς νόμους και κοινή διοίκηση.[397 λέξεις]

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Πλούταρχος, *Ἠθικά*, 329 D-E

Ο τρόπος προσέγγισης των κατοίκων της Ανατολής από τον Μ. Αλέξανδρο είναι εμφανής στα δυο κείμενα του Πλουτάρχου. Ο Μ. Αλέξανδρος επιδιώκει την ενσωμάτωση των κατακτημένων λαών στο κράτος του μέσω της πολιτιστικής ομογενοποίησης. Οι μέθοδοι που θα την επιτύχει, περιλαμβάνουν την ανάμειξη των ηθών και εθίμων, συνηθειών, τρόπων συμπεριφοράς, αλλαγή αξιών, την ανάμειξη των διαφορετικών τρόπων ένδυσης (*κοινὰς ἐσθῆτας*) και διατροφής (*κοινὰς τραπέζας*), ώστε όλοι μαζί να συναποτελέσουν ένα αρμονικό σύνολο, στο οποίο ο καθένας θα είχε τη θέση του. Κυρίαρχη πρακτική που αποτυπώνεται στο παράλληλο κείμενο είναι η ενθάρρυνση ή οργάνωση μεικτών γάμων, οι οποίοι αποτέλεσαν ένα αποτελεσματικό μέσο για τη συμφιλίωση Ελλήνων και Περσών και την πολιτική της ομογενοποίησης. Στο παράλληλο ο Μ. Αλέξανδρος μετέχει ο ίδιος σε μεικτό γάμο με εκατό περσίδες νύφες και αντίστοιχους Έλληνες και Μακεδόνες γαμβρούς δίνοντας το παράδειγμα της σύσφιξης σχέσεων φιλίας των δυο λαών (*εκατό περσίδες νύφες και εκατό γαμβρούς Μακεδόνες και Έλληνες, και ο ίδιος στεφανωμένος έψαλε πρώτος τον υμέναιο, σα να έψαλλε τον ύμνο της αληθινής φιλίας*). Η πρακτική αυτή αποτυπώνει ευρύτερα τις νέες ηθικοπολιτικές αντιλήψεις που αναφύονται, όπως την υπέρβαση του παραδοσιακού

διαχωρισμού μεταξύ Ελλήνων και βαρβάρων (μὴ Ἑλλήνων) με βάση τον τόπο καταγωγής και εξωτερικά πολιτισμικά στοιχεία (ενδυμασία, οπλισμός), αλλά και την καθιέρωση ενός νέου, ηθικού κριτηρίου διαχωρισμού (τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι). Ιστορικά η δημιουργία του οικουμενικού αυτού κράτους και ο νέος ελληνιστικός κόσμος που προέκυψε από την εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου, ανέδειξε πράγματι καινούργιες αξίες, που υπονόμισαν τις αξίες των πόλεων-κρατῶν· και στο ηθικό-πολιτικό επίπεδο, η ηθική του δασκάλου του Αλεξάνδρου, του Αριστοτέλη, αντιστοιχούσε στη μικρή κλίμακα μιας πόλης και όχι στην αναδυόμενη οικουμένη. Για αυτό και ο Πλούταρχος παρουσιάζει τον Αλέξανδρο να διαφοροποιείται σε σχέση με τον δάσκαλό του στο ζήτημα της διαχείρισης των λαῶν της Ανατολής. [299 λέξεις]

B3. 1-β, 2-δ, 3-α, 4-β, 5-δ

B4.

Κάθε μήνα καταβάλλουμε το ποσό της δόσης του δανείου.

Χρειάζεται ένα αρχικό κεφάλαιο για την έναρξη μιας επιχείρησης.

Η στάση του λεωφορείου είναι έξω από το σπίτι μου.

Από την επόμενη εβδομάδα θα ξεκινήσει δίαιτα για να χάσει κιλά.

Πολλοί καταθέτουν τις αποταμιεύσεις τους στην τράπεζα.